**הקפה גרגל.** וחין היין בידו ולמלוה בעלמא מפני שכל העולין לשאר דבריס פונין לימין ומקיפין וזס ט] להקטיר עולה לפיכך מקיף ובא למקום שמנסכין שס ונותנין לו יין לנסך אבל שאר כהניס שהוכה בנסכים בפיים לא זכה לעבודה אחרת ט] עולה וחיין בידו ופנה לשאול וחוזר על הטבק כדמתני': **עוליס דרך מזרח.** כשהן בזמזרו אבל שפתו עולין לכבש שהרי דרך ימין יפנה ולמה לו להלריך הילוכו כל רחבו של כבש וכשהוא יורד יורד בשפת מערבו של כבש: ס"ג **חוץ מן העולה ג' דבריס הללו שעולין דרך מערב ויורדין דרך מערב עולין דרך ימין ויורדין דרך ימין:**

**שאל חטאת העוף כיצד היתה נעשית.**
משוס דלס חטלת קודס לעולה מפרס חטלת תמילה: **מגופה של חטאת.** מלכתיב וזסה מלס חטלת ולל כתיב ולקח ממשמע בלבל:
**אוחז בראש ובגוף ומזה.** מימה דלל נעי הכל מלי קלמר כלקבעי פ"ק דמולין (דף כב.): **ואיזה זה קיר התחתון.** לפי קיר העליון פעמים שהוא מתמלה לסובב לס עושה למעלה מן הסובב דקיר העליון הוי מן המוט על הקרנות: **קמיצה וחפינה.** בכולהו מיבעי עבודה קשה:

הקפה ברגל אמר רבא דיקא נמי דקתני נותנין לו יין לנסך ולא קתני אומר לו נסך ש"מ ת"ר כל העולין למזבח עולין דרך ימין ויורדין דרך שמאל עולין דרך מזרח ויורדין דרך מערב חוץ מן העולה לשלשה דברים הללו שעולים דרך מערב ויורדין דרך מערב עולין דרך ימין ויורדין דרך ימין דרך שמאל הוא אמר א] רבינא תני שמאל רבא אמר מאי ימין ימין דמזבח ומאי שמאל שמאל דגברא וניתני או אידי ואידי דמזבח או אידי ואידי דגברא קשיא: **מתני'** חטאת העוף כיצד היה ב] נעשית (עלה לכבש ופנה לסובב בא לו לקרן דרומית מזרחית) ג] היה א]מולק את ראשה ממול ערפה ואינו מבדיל ומזה מדמה על קיר המזבח שירי הדם היה מתמצה ה] על היסוד ב]ואין למזבח אלא דמה וכולה לכהנים: **גמ'** ת"ר ג]והזה מדם החטאת מגוף ה] החטאת הא כיצד אוחז בראש ובגוף ומזה. על קיר המזבח ולא על קיר הכבש ולא על קיר היכל ולא על קיר אולם ואיזה ג]זה קיר התחתון או אינו אלא קיר העליון ודין הוא ומה בהמה שעולתה למטה חטאתה למעלה עוף שעולתו למעלה אינו דין שחטאתו למעלה ת"ל ו]והנשאר בדם ימלה אל יסוד המזבח קיר שהשיריו שלו מתמלים ליסוד ואיזה זה קיר התחתון ונעביד מעילאי והדר נעביד מתתאי אמר רבא מי כתיב יְמַצֶּה ו] ימלה כתיב דממילא משמע אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב כֵּיצַד מולקין חטאת העוף ז]אוחז ג] גפיו בשתי אצבעות ושתי רגלים בשתי אצבעות ומותח צוארה על רוחב גודלו ומולקה במתניתא תנא ציפרא מלבר אוחז גפיו בשתי אצבעות ושני רגלים בשתי אצבעות ומותח צוארו על רוחב שתי אצבעותיו ומולק וזו ג]עבודה קשה שבמקדש זו היא ותו לא והאיכא קמיצה וחפינה אלא אימא זו עבודה קשה מעבודות קשות שבמקדש: **מתני'** ג]ה"עולת העוף כיצד נעשית עלה לכבש ופנה לסובב בא לו לקרן דרומית מזרחית היה מולק את ראשה ממול ערפה ומבדיל ומיצה את דמה על קיר המזבח ונ"נטל את הראש והקיף בית מליקתו למזבח וספגו במלח וזרקו על גבי האשים בא לו לגוף והסיר את המוראה ואת הנוצה ואת בני המעיים היוצאין עמם ח] והשליכן לבית הדשן ישיסע ולא הבדיל ואם הבדיל כשר סופגו במלח וזרקו על גבי האשים לא הסיר המוראה ולא הנוצה ואת ט] בני מעיים היוצאין עמם ולא ספגו במלח כל ששינה בה מאחר שמיצה את דמה כשירה י]ה"הבדיל בחטאת ט]ולא הבדיל בעולה פסול כ]מיצה את דם הראש ולא מיצה דם הגוף פסולה דם י] הגוף ולא מיצה דם הראש כשירה ך]חטאת העוף שמלקה שלא לשמה מיצה יא] דמה שלא לשמה יב] ושלא לשמה או שלא לשמה ולשמה פסול ל]עולת העוף כשירה ובלבד שלא עלתה לבעלים לשם חובה מ]מ"אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף שמלקן ושמיצה את דמן לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר במצותו כיצד נ]קרב המתיר במצותו מלק בשתיקה ומיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה הדם בשתיקה או שמלק ומיצה הדם חוץ לזמנו זהו שקרב המתיר במצותו כיצד לא קרב המתיר במצותו מלק חוץ למקומו מיצה נ] הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה הדם חוץ למקומו או ד] שמלק ומיצה הדם חוץ למקומו

**חטאת העוף כיצד היתה נעשית.** משמע דלס חטלת קודס לעולה מפרס חטלת תמילה: **מגופה של חטאת.** מלכתיב וזסה מלס חטלת ולל כתיב ולקח ממשמע בלבל: **אוחז בראש ובגוף ומזה.** מימה דלל נעי הכל מלי קלמר כלקבעי פ"ק דמולין (דף כב.): **ואיזה זה קיר התחתון.** לפי קיר העליון פעמים שהוא מתמלה לסובב לס עושה למעלה מן הסובב דקיר העליון הוי מן המוט על הקרנות: **קמיצה וחפינה.** בכולהו מיבעי עבודה קשה: **שמלל הוא.** מעבדו של כבש שמלל הוי מלכתים פניו למזבח: **מאי ימין.** דקתני בסיפא ימין דמזבח שהמזבח פניו לדרום וימינו למערב: **ומאי שמלל.** דקתני בריישא שמלל דגבלה: **חידי ומידי.** דריש"א ודסיפא: **מתני' ואינו מבדיל.** הרמב מן הגוף דלל סימן לאחד לבדו מולק דכתיב בה ומלק לת ראשו ממול ל]א יבדיל (ויקרל ה) ובהכל שותפין (מולין דף כח:) ילפינן דבסימן לאחד הוא: **ומזה.** מוחז בעוף עלמו ומזה: **היה ממולק.** שמקיף ומתקרע ז] בית מליקתו למזבח ודוחקו בקיר והדס ממולה ויורד ליסוד שהרי למטה מן המוט היל נעשית וכניסת הסובב למעלה ימינו: **גמ' מגוף של חטאת.** דלל יזה לת נבלי ולת בלבנע דלל מוחז בעוף עלמו ומזה: **קיר האמצעי.** כלומר לאחת מארבעות הקות שבמקדש: **מתני' עלה בכבש.** לפי שנעשית למעלה כדילפינן בגמרל [סה.]: **לת לו לקרן דרומית מזרחית.** כדלמרן שקרובה לבית הדשן: **ומבדיל.** בשני סימנין כדליף בהכל שותפין (מולין דף כח:): **ואינו.** הרמב מול ערפה למטה לגד המגפים מול הרואה לת העורף: **והקיף לת בית מליקתו למזבח.** סומכו ודוחקו בקיר כדי שימלה הדס: **ספגו במלח.** מקנחו במלח הנשאר בדשם המזבח כדכתיב וכל ב] קרבן מנחתך במלח תמלח (ויקרל ב) ומומר בהקומץ רבה (מנחות כח:): **גב' מקומות המלח נתונה בלישכת המלח** ועל גבי הכבש ובראש המזבח: **מורחה.** זפק: **נופל.** שמוטל העור שכנגד הזפק בעומדה עם **הזפק:** שיסע. הגוף בין מגפיה: **הבדיל בחטאת.** במליקתה שמולק ב] שני סימנין לו לא הבדיל בעולה שמלקה בסימן לחד: **פסול.** לכל שיוני שהוא לפני עבודות הדם פסולות ג]. ובגמרל מפרש טעמל: **מילה דם הוא.** מפרש טעמל בגמרל: **נאכל דבר שדרכו נאכל.** חטאת העוף: **שדרכו להקטיר.** עולת העוף: **שלא** ב] **לשמן.** אין מוליל עולה מידי פיגול מפני שהיא כשירה בשלא לשמה: **מתני' מצורע** ד] **שאמר הריני ר"י היא.** וכן פ' כה"ח במס' קינין בריישא גבי ר"י ור"ש: **תוד"ה** מהר"פ): **בלבד שיקרב המתיר כמצותו.** שלא יהיה בו פסול מחשבה שלא יחשוב על העקב כמו שאר כהנים שעתן שוחט ומקבל הדם ומזה ומקטיר ואין כאן אלא מחשבת פסול אחד: **בשתיקה.** שלא מישב (מנחות יב.):

## מוסף רש"י

**ממול ערפה.** הוא גופה כדאמר המשופע לגד הלומר. מול ערוף מול הרואה את השוף והוא כל מחוברי לגלמר (ויקרא ה, ח) **ומזה.** מוחז בגוף העוף ומעלה ומוליל בכח והדס ניתז מעלמו: **מתמצה.** סומנו בין מלבעותיו בית המתוטה ולילוק הדס הולך למקוף (מנחות ב:) **דחפינה.** מתרינן בפרק הוליאו לו במסכת יומל (מט:) חוז את הכוף בכולי מלבעי מלבעותיו ומעלה בגודלו כי חז היל עבודה קשה (מנחות יא.) **היה מולק כו'** ומבדיל. בשני סימנין ולל כחטלת שהיל בסימן לחד: **והקיף.** מכבר כמו (בילה לב:) לין מקיפין שני מביות, דוחק בית מלליקתו לקוך והול מתמלה ע"י שדוחקו בקיר (לקמיל נד.): **חטאת העוף כו'** מיבעי דמה כו. פסל בה מחשבה בהוחת דמה שהיל עיקר עבודתה בכולי ושלה כל קיר מדס החטלת על קיר וגו' (לקמיל סו.) **חוץ למקומו פסול.** מתסבת חוץ למקומו מפסלת במחשבת חוץ למקומו, כשהוח לומר בפרשת קדושים שהיה לס לכהל לומר בפרשת חוץ למקומו, לס כהל יכהל ליוס השלישי, לס יוים ענין לחוץ למקומו: **ולהקטיר כו'** חוץ לזמנו פיגול. מתסבת פוסלת בין שחיבב על בהילת מדס בין שחיבב על בהילת מוכח בכולי נבי מתסבת ולס כהל יכהל מעבר זכח מתסבת ביוס השלישי, ולמר בתו"כ יכול כשחעבו לס כהל ממנו ביוס שלישי לא יהל בשר ל"ע בלבד, ת"ל בשרו לא יהל בשר ל"ע בלבד, ת"ל בשרו לא יהל בשר ל"ע בלבד, ת"ל בשרו

**גמ'** **והקריבו** מה תלמוד לומר. וז"ת דנפ"ק לחולין (כף:) **לריש** [א] לדרוש מחבירו הא מיבעיא להו להכא לריש מדסמכיה לתורים ובני יונה ס"ת פרידה מחת והתם לריש מדסמכיה להקטיר [ב] ומיהו לומר דלדרשינן תרתי משום ו"ו דוהקריבו להא בחולין הוא רבי ישמעאל דלא לריש ו"ו פ' אלמנה (יבמות דף סח.) [ג]:

**עוף שלא קבע לו צפון אינו דין שלא קבע לו כהן.** וז"ת קמיפה תוכיח דלא קבע לה צפון וקבע לה כהן [ג] ויש לומר מה למנחה שטעונה הגשה ותנופה וקידוש קומץ וכלי [ד] שרת וז"ת נילף מדמיתקש חטאת למנחה כדלמרינן לעיל (דף סג:) ונראה דמסתבר ליה דלא תהוי מליקה עבודה יותר ממחיטה: **בן עוף שקבע לו כהן אינו דין שיקבע לו בלי.** וז"ת קמיפה תוכיח שקבע לה כהן ולא קבע לה בלי וי"ל מה למנחה שכן מינה מיני דמיס וז"ת מה לבן נתן שכן מין זבח מבל עוף לא מסיב ליה מין זבח בפ"ק (לעיל דף ח:) וי"ל דסיינו משום דקיס לן שהוא ביד מבל [ה] מי הוה בבלי הוה מסיב מין זבח מין נתן וז"ת מה לבן נתן טעון לפון על כן נראה דמעיקרא סמיך להיקשא דחטאת התורה דילפינן מינה מה עולה טעונה בלי דעופות נמי כתיבי בהדיא עניינא מדפרין פ"ק דחולין (דף כב.) ביום מביום לוותו נפקא ובמגילה פרק הקורא למפרע (דף כ:) גבי כל היום כשר למליקה דלסיון בגמרא מביום לוותו:

**תלמוד לומר הכהן ומלק** [ה] **בעצמו של כהן.** וז"ת ונילף מדלהיקש לעיל חטאת העוף למנחה וי"ל חטאת לימלק להעוף העוף למזבח ומה למנחה אינה באה אלא מן הסולת ושמן ולבונה ומלח ולא שמרים ודבש ושאור ומביאין אותה לפתחו של בית חובה ומגישין אותה לכותל דרומי של עזרה ומקרבין ממנה קומצה והקטרתה על גבי האש שעל גבי המזבח ומה עוף שאין מביאין אותו לפתחו של בית חובה ומגישין אותו לכותל דרומי של עזרה ומקרבין ממנו קומצו והקטרתו על גבי האש שעל גבי המזבח אינו דין שיקרב מן הסובך ומן הבית ומן הכלי ומן הכלי ומן הבית ומן הסובך ת"ל **ומלק** [ו] **בעצמו של כהן** מלמד שמליקה בעצמו של כהן ומלק להלן מלמד שמליקה בעצמו של כהן ומלק הכא

עין משפט
נר מצוה

גג א ממ"י פ"ו מהל' מעה"ק הלכה כב:
גד ב ממ"י שם פ"ו הלכה ז:
גה ג ממ"י שם הל"ו ופ"ו שם הלכה כג:

## תורה אור השלם

1. וְשִׁפְעַ אֹתוֹ בִּבְגָדָיו לֹא יְבַדֵּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמּוּבְחָה עַל הָעֹצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: ויקרא א, יז
2. וְתִצְלַח עָלַיו רוּחַ יְהוָה וְיִשְׁפְּעֵהוּ כְּשִׁפְעַ הַגְּדִי וּמַאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ וְלֹא הִגִּיד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה: שופטים יד, ו
3. וְהֵבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לְחַטָּאת רֹאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל: ויקרא ה, ח

## גליון הש"ס

[תוס' ד"ה הבדיל כו'] אבל בעולה קשה מנלן, עי' לעיל דף נג ע"ב תוס' ד"ה תאמר וכו']: שם לא מלכ למעלה נמי בשר. עיין מ"ש יומא דף ג ע"ב ד"ה מי מה מלונאים:

## מוסף רש"י

מיצוי חטאת העוף. דכתיב והכשהר בדם יחלב, למחר כשפר בשר: לא מעבב. דכיון דכתוב מע"פ שלא מילה נעשית מקומו ולא מידי מעילה ומיירן עליו משום נותר ומומן, ולא נמי ידי מומנו דמיעו מעבב דכתיב והכשהר (מנחות ח:). שאפילו עקר המיצוי בעמני שהוא ולא מילה כמיהר כתיבתן מקומן והכשהר בדם יחלב שמיעו נשפר לא יחלב (לעיל סד.) כיצד מולקין חטאת העוף. בחטאת העוף כתיב ולא יבדיל בני מעיה קקול בוקעה (ה ט) כלומר בני מעיה קקול בוקעה ולא יבדיל בני מעיה קקול בוקעה כלומר בני מעיה קקול בוקעה (מנחות ח:). שמעת מינה שמיעה קקול בוקעה מעכב. כתוב אחד אומר ושפע אתו בבגדיו ולא יבדיל, וכתוב אחד אומר וישפעהו כשפע הגדי, מה להלן שמיעה קקול בוקעה אף כאן שמיעה קקול בוקעה. ולא יבדיל בני מעיה. כמו שמפרש בגמרא (שם כא.) ורוב בשר עמו. לאחר שמליקה קמיץ (שם כא.): ובעולה. דבעי הבללה, תוקף (שם כח.): הדרן עלך קדשי קדשים

## שיטה מקובצת

**שמעתי שבבדילין בחטאת העוף** כו'. לשיטת הקונטרס קשה מנלע"ד למה לי למיכתב ע"ז היכי מיירי קרא דקאמר לא יבדיל, לי לאחר שחמך רוב בשר הלא אמרי לעיל מן התורה, ולי לא תמך רוב בשר מהני שמיעה קקול בוקעה, הלא חטאת פסול הוא מין לדרוש בשר מעכב (תוספות ד"ה תאמר) ועוד קשה לפי מה דכתיב ממולאי לאחר ר' אלעזר בן שמעון (תמורה לא.) להבדיל בחטאת העוף הבני שיממין, ובפרק קמא דמולין (דף כח:) אמר ר' אלעזר בן שמעון במשפט כי לא יבדיל בן שמעון כמשפט כי לא יבדיל מכל וכל הרמח מן הגוף, ולי מוכר (פלינים) (פלינים) להבדיל בחטאת העוף, היכי ילף לה דתסור להבדיל מקום לכתחילה אין לו להבדיל ומשמעי' שמבדילין לי הבדיל קאמר לפי שכבר דיעבד לא מיפסלא, פס כן הא דקאמר התם על הא דתניא' בזמנין גבי עולה שנים או רוב שנים ואינטריך לומר התם שנים לרבנן ורוב שנים לר' אלעזר בן שמעון, ליתא טוב כרש"י ורוב שנים לכתחילה ואינם כדיעבד, וכ"ה דרומה ליישב הכל לכתחילה אילכך צריך לנוקמי שנים ע"ב כרבנן אבל לעולם בדיעבד כשר שנים לרש"י בין בעולה בין בחטאת, ע"כ מפי פריק בפ' שעור והרוטב (דף קכב:) ברש"י בד"ה קקול בוקעה ולי יבדיל לחטאת כ"ל בקונטרס ללי יבדיל לחטאת כ"ל ללי יעשה הבללה לעולה שיממה אחר כך, הא פשיטא דקיל מן חטאת שחוזה בהבללה בעולה. ועוד קשה מה שפי' בקונטרס ללי יבדיל לחטאת כ"ל ללי יעשה הבללה לעולה שיממה אחר כך, הא פשיטא דקיל מן חטאת שחוזה בהבללה בעולה. לכך נראה כ"י דוקא בהבללה קקול בוקעה חוזה כמין מרוכה ונמלק שמבדיל בעודו עקום בעבודות חטאת, וכן הוא בפ"ק דמולין מיירי בהבללה קודם חוזה, והשתא לפי פליגי בשמיעת קקול בוקעה ללי יבדיל בעודו עקום בעבודות החטאת, ולי לא פליגי הכא ללא בהבללה קקול בוקעה חוזה קודם מילוי. (ר"ת) ל"ל דמשמע ליה דמשמיענן ליישר בכל ענין, ועוד משמע ליה דבבדיל בחטאת מיירי דומיא דבהבללה דמקמי (דמילוי) [למילוי] דחזאה ליכא בעולה, כמו כן מיירי בחטאת שבהבללה שמקמי למילוי כגון שכבר עשה בהחזה: **ביצד חטאת העוף אינה** שחוזה לחבור להבדיל בחטאת העוף הבני שיממין, ובפרק קמא דמולין (דף כח:) אמר ר' אלעזר בן שמעון במשפט כי לא יבדיל מכל וכל הרמח מן הגוף, ולי מוכר (פלינים) (פלינים) להבדיל בחטאת העוף, היכי ילף לה דתסור להבדיל בחטאת העוף, וכי תימא דמכל מקום לכתחילה אין לו להבדיל ומשמעי' שמבדילין לי הבדיל קאמר לפי שכבר דיעבד לא מיפסלא, פס כן הא דקאמר התם על הא דתניא' בזמנין גבי עולה שנים או רוב שנים ואינטריך לומר התם שנים לרבנן ורוב שנים לר' אלעזר בן שמעון, ליתא טוב כרש"י ורוב שנים לכתחילה ואינם כדיעבד, וכ"ה דרומה ליישב הכל לכתחילה אילכך צריך לנוקמי שנים ע"ב כרבנן אבל לעולם בדיעבד כשר שנים לרש"י בין בעולה בין בחטאת, ע"כ מפי פריק בפ' שעור והרוטב (דף קכב:) ברש"י בד"ה קקול בוקעה ולי יבדיל לחטאת כ"ל בקונטרס ללי יבדיל לחטאת כ"ל ללי יעשה הבללה לעולה שיממה אחר כך, הא פשיטא דקיל מן חטאת שחוזה בהבללה בעולה. לכך נראה כ"י דוקא בהבללה קקול בוקעה חוזה כמין מרוכה ונמלק שמבדיל בעודו עקום בעבודות החטאת, וכן הוא בפ"ק דמולין מיירי בהבללה קודם חוזה, והשתא לפי פליגי בשמיעת קקול בוקעה ללי יבדיל בעודו עקום בעבודות החטאת, ולי לא פליגי הכא ללא בהבללה קקול בוקעה חוזה קודם מילוי. (ר"ת) ל"ל דמשמע ליה דבבדיל בחטאת מיירי דומיא דבהבללה דמקמי (דמילוי) [למילוי] דחזאה ליכא בעולה, כמו כן מיירי בחטאת שבהבללה שמקמי למילוי כגון שכבר עשה בהחזה: **ביצד חטאת העוף אינה** שחוזה לחבור להבדיל בחטאת העוף הבני שיממין, ובפרק קמא דמולין (דף כח:) אמר ר' אלעזר בן שמעון במשפט כי לא יבדיל מכל וכל הרמח מן הגוף, ולי מוכר (פלינים) (פלינים)

מסורת הש"ס

ת"כ ויקרא נדבה פ"ט ה"ז, ויקרא א טו, ג] דף סה.,

הגהות הב"ח

(ה) גמ' יכול אע"פ שמיצה דס כ"מ: (ו) שם מקמ"ל רוב כ"ל ומו"ת ד' נמקמ: (ג) רש"י ד"ה מכלי וכו' לומר מלי קמ"ל:

שינוי נוסחאות

א] הראש כשרה (כ"י): ב] כתה"י היא: ג] כולו (כתה"י וש"מ): ד] בעולה (כ"י): ה] ל"ל מדהילק, ותיבת דהא נמקמ: ו] מיפת ד"א נמקמ (רש"ש, וכן בכתה"י ליתא): ז] מאי האי (כ"י). וכ"מ מאי קאמר: ח] ללמדנו (צ"ע): ט] דאי וכו', כל זמ עד סס"ד יתור לשון סוף, דכבר מבואר לעיל (צ"ק): י] ס"ק משום דראב"ש אמר שמעתי שמבדילין אמתני' קאמר ובא לחלוק עליה. וא"ת כו' (ש"מ). ולשון סוף מוקן (כב, ה) משום דקאמר ראב"ש שמעתי שמבדילין ומשמע דקאי אמתניתין ובא לחלוק עליה: יא] ירמיה פריך שפיר דלדידהו מכשר כו' ל"ל (ש"מ): יב] לשון סוף מוקן סס [עפ"י ס"מן] ומאי לא יבדיל דקא אינו צריך להבדיל היינו בשעת מיצוי דלדם הוא צריך וכשמבדיל כל שכן שמתמצה כל הדם: יג] ל"ל דמראפקיה (צ"ק): יד] ולאסור (תוס' חולין שם): טו] ל"ל בדדריש (ש"מ). טז] ואתי אפילו כר"א (תוס' שם): יז] ואיכא רבנן דפליגי (ש"מ): יח] דמדקאמר (תוס' שם) יט] וסברי מיצוי כו' ל"ל (גליון ע"פ' תוס' שם). כ] ל"ל רבנן דמתני' (צ"ק): כא] דסברי (צ"ק) כב] מיפת דהוה נמקמ (צ"ק). וגי' מ"ק דהוה תני ושהיה: כג] מצוותה והא דנקט שעשאה בדיעבד אגב אחריני נקטיה כל"ל (ש"מ): כד] כתקנה. ר"ל אפילו לא סיפ כמעשה שנעשה, וסיינו שסיפ דלם (תוס' קדושין): כה] נס"מ נוסף ועי"ל דלא קאמר שמואל אלא בזבחים אבל בעוף לא דקרא דמייתי לעיל גבי זבחים כתיב ואני נתתי לכם על המזבח לכפר: כו] נראה כוונתו לקושיית התוס' דל"ה מלם, מכל מקום נראין כו' לם קשיל ליה (גליון):

ליקוטים

**במעשה חטאת לשם חטאת.** אע"פ ששינה בסדר מליקה כגון שמלק והבדיל ובחטאת נאמר ולא יבדיל כשרה הואיל ונעשית למטה ובשאר עבודות כהלכתה, ע"כ הרע"ב ז"ל בהאי לבא קמייתא. וה"ג פירש בבא שנייתא גבי עולה כמעשה עולה אע"פ ששינה במליקה שלא הבדיל ומן הדין היה לו להבדיל אפ"ה כשרה ע"כ. אמר העני המלקט, כן משמע לכאורה שפירש הרמב"ם ז"ל בתרתי בבי וז"ל ומה שאמר בתחלה כמעשה חטאת כשרה ר"ל אפילו שינה בסדר מליקתה, מה שאמר ג"כ כמעשה עולה לשם עולה כשרה ואפילו שינה בסדר מליקתה ע"כ. והשתא קשה שאם כוונת הרמב"ם ז"ל כפי מה שפירש דבריו הרע"ב ז"ל, היכי קאמר אפ"ה כשרה, והא בהדיא תנן בפירקין דלעיל (דף סד ע"ב) הבדיל בחטאת ולא הבדיל בעולה פסול. והרמב"ם ז"ל עצמו כן פסק בפ"י ובפ"ז דהלכות מעשה הקרבנות דפסול. ונלאתי למצוא ישוב לדבר, ועלה בדעתי גם בדעת אחרים לדחוק עצמנו ולומר דס"ל להרמב"ם ז"ל דמתני' ר"א בר' שמעון היא וכדרך שדרך בה הרב בעל תוי"ט, ולא אירוחוק לן כי לא מצינו רגלים לדבר אפילו באהי רישא כ"ש בסיפא. והרב הנזכר נר"ו נאחז בסבך בין ברישא בין בסיפא והוא עצמו ראה דבריו דלא נהירי ולא סבירי וצריכין חזוק. אכן מורי החכם החסיד השלם כמהר"ר שלמה הלוי נר"ו פירשה לי בתשובה כי הרמב"ם ז"ל אין כוונת דבריו כאשר פירשם רבינו עובדיה ז"ל, רק כוונתו להשמיענו אע"פ ששינה ולא אחז שתי רגליה בין שתי אצבעותיו וכו'. וכן כתב ביד ואם שינה ואחז בכל מקום כשרה. ודייקא נמי שכתב בפירושו למתניתין ששינה בסדר מליקה ולא כתב שששינה במליקה עכ"ל נר"ו שפתים ישק. וכן ראיתי אחר זמן רב במשניות של החכם הר"ר סולימאן אוחנא ז"ל שקרוב לזה כתב ג"כ, ונזדמנו לידי אחרי מותו ז"ל כתובים או שלש שנים. וכן מוכח נמי שפיר ממה שפירש הרמב"ם ז"ל בפירקין בסוף פירושו לסימן ג' וז"ל ואין ראוי לאכילה זולתי חטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת שהיא כשרה ומותרת באכילה אע"פ ששינה במליקתה ולא מלקה כמו שאמרנו בסדר מליקה של חטאת בפרק שלפני זה, לפי שאותו הסדר למצוה ואם שינה לא הפסיד כלום עכ"ל ז"ל. ותוס' ז"ל נראה דס"ל דאם שינה ואחז בכל מקום פסולה. שכל עבודתה היתה נעשית בימין כמו שכתבתי בפירקין דלעיל בשם רבינו פרץ ז"ל, ומש"ה הוצרכו לפרש כמעשה חטאת לשם חטאת דהיינו מצותה ואגב אחריני נקטיה ע"כ. והרמב"ם ז"ל שכתב בהל' מעשה הקרבנות פ"ז ואם שינה ואחז בכל מקום כשרה אזיל לשיטתיה שפירש כאן דדרישא דמתניתין אתיא לאשמועינן אע"פ ששינה בסדר המליקה כשרה, ומכאן נראה שיצא לו לפסוק שם ואם שינה ואחז בכל מקום כשרה ודו"ק (מלמת שלמה):

תורה אור השלם

1. וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִי יִכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל שָׁמָּה שּׁוֹר אוֹ חֲמוֹר:
שמות כא, לג
2. בְּעֹל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב לִבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ:
שמות כא, לד
3. וְהִקְרִיבוֹ הַכֹּהֵן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְנִמְצָה דָמוֹ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ:
ויקרא א, טו
4. וְהֵבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל:
ויקרא ה, ח

שיטה מקובצת

בהבדיל מאי הוה כדפי' וכן (רפה ותניי) [מ"ק ורפ"ק] ס"ל דמיצוי מעטת העוף מעכב ומיהו אין עסוק בעבודות החטאת, מיהו אע"ג דעדיין עסוק הוא בעבודות החטאת, הא דאמר רחמנא לא יבדיל היינו דוקא בעודו עסוק בשם מליקה, דהא כך כתיב קח ומלק ואמלק ולא יבדיל ולא יבדיל כלומר לא יעשה מליקה של הבדלה, הילכך ת"ק סבר דשחייה בכוינן שני בעולת העוף לא פסלה, ת"ק כי נמי מבדיל נאמר בהם הוא דכתיב קח ומלק ולא יבדיל כדפי'. והא דקאמר קח עביד מעשה עולה כשרות בחטאת, ר"ש קח עביד מעשה כשרות בחטאת, דמליקה עולה העוף בחטאת, ומשו מהכי לא קתני קח ומלק ולא יבדיל כדפי'. והא דקאמר מעשה עולה בחטאת, ה"מ לענין שלא יהא בה מחשבת פיגול ונותר ופסול, אבל בשאר עבודות כהלכתה, ומיהו אין עסוק בעבודות החטאת, ומיהו אין עסוק הוא בעבודות החטאת, ומיהו אין עסוק הוא בעבודות החטאת, ומיהו אין עסוק הוא